

## Nr 204.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 22 maj 1912.  
» » » i Andra kammaren den 22 maj 1912.

*Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående pensionering af distriktsveterinärer m. fl.*

(Bankoutskottets utlåtande nr 33 och memorial nr 42.)

### Till Konungen.

I en till Riksdagen den 19 april 1912 aflåten proposition, nr 222, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att *dels* för en anstalt, afsedd att bereda pension åt distriktsveterinärer och tilläggspension åt vissa länsveterinärer, godkänna vissa i statsrådsprotokollet angifna hufvudgrunder, *dels ock* för gäldande af statens andel enligt förenämnda grunder i kostnaden för pensionering af distriktsveterinärer anvisa ett förslagsanslag å 10,000 kronor att årligen utgå från och med år 1913.

Riksdagen har afslagit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

---

Vid granskning af Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har emellertid Riksdagen ansett sig böra göra den framställning, hvarom här nedan vidare förmäles.

Enligt berörda förslag till pensionering af distriktsveterinärer m. fl. skulle förvaltningen af den ifrågasatta pensionskassan anförtros åt folkskollärarnas pensionsinrättning. Härvid har Riksdagen ansett sig böra erinra, hurusom i Eders Kungl. Maj:ts förslag till 1910 års Riksdag angående ordnande af pensioneringen af den kvinnliga personalen vid enskilda läroanstalter afsetts, att förvaltningen af den nya pensionsanstalten, benämnd lärarinnornas pensionsanstalt, skulle omhänderhafvas af en särskild styrelse. Riksdagen kunde för sin del icke förorda, att en särskild förvaltning för denna nya pensionsanstalt anordnades, utan beslöt, med bifall till en i ämnet väckt motion, att anstalten skulle förvaltas af direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning. Till stöd härför anförde Riksdagen, att det enligt Riksdagens åsikt vore särdeles önskligt, att statens och statsunderstödda pensionsanstalter i möjligaste mån centraliserades under en gemensam förvaltning. Fördelarna häraf, minskade kostnader och enhetlig sakkunnig förvaltning, låge i öppen dag och behöfde ej vidare utvecklas.

Enligt hvad af det i nu föreliggande fråga åberopade statsrådsprotokollet framgår, har direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning i skrifvelse den 24 februari 1912 på anmodan af chefen för jordbruksdepartementet meddelat, att hinder för direktionen icke förelåge att öfvertaga förvaltningen af den nya kassan under förutsättning likväl att erforderlig anslagsökning bereddes. Emellertid har direktionen i berörda skrifvelse i detta sammanhang vidare fäst uppmärksamheten på, hurusom åt direktionens förvaltning redan för närvarande vore anförtrodda ej mindre än åtta särskilda pensionsanstalter, till hvilka inom den närmare framtiden möjligen komme att läggas en mindre, afsedd för pensionering af vaktmästare vid rikets allmänna läroverk. Af ifrågasvarande pensionsanstalter hade två tillkommit under den allra senaste tiden, nämligen lärarinnornas pensionsanstalt, som trädde i verksamhet från och med år 1911, och extra provinsialläkarnas pensionskassa, hvars reglemente skulle träda i kraft, räknadt från 1912 års början. Det vore tydligt, att en ytterligare ökning af direktionens redan nu synnerligen omfattande förvaltningsbestyr ej kunde fortgå afsevärdt längre, med mindre dels den under direktionen ställda tjänstepersonalen förstärktes medelst inrättande af nya ordinarie tjänster, dels ock förvaltningsorganisationen i öfrigt mer eller mindre omlades, det sistnämnda framför allt i den riktning att verkställande direktören kunde vid behof beredas ledighet från löpande ärenden för att kunna mera odeladt ägna sig åt ut-

redning af de större ärenden, som direktionen hade att handlägga. I detta sammanhang skulle för öfrigt erinras, att samtliga under direktionens förvaltning ställda pensionsanstalter befunne sig i tillväxt och att således förvaltningen ökades äfven utan nya pensionskassors tillkomst. Tidpunkten, när behofvet af en sådan mera genomgripande omorganisation skulle komma att oafvisligen göra sig gällande, kunde icke nu förutsägas, då den naturligtvis blefve beroende af den större eller mindre hastighet, hvarmed de härvid inverkan förhållandena komme att utveckla sig. För närvarande finge direktionen därför inskränka sig till att föreslå de mera provisoriska åtgärder, som syntes erforderliga för öfvertagande af den nya pensionskassans förvaltning.

Sedan direktionen härefter framställt de anslagskraf, som enligt hvad ofvan antydts vore erforderliga för öfvertagandet af förvaltningen af distriktsveterinärernas pensionskassa, har direktionen slutligen ansett sig böra uttala sig i allmänhet om det hittills tillämpade tillvägagångssättet i fråga om pensionering af tjänstnehafvare, hvilka ej direkt stode i statens tjänst, men till ordnande af vilkas pensionsväsen staten funnit sig föranlåten att på ett eller annat sätt medverka.

Det syntes knappast kunna bestridas, att staten hittills vid anordnandet af pensioneringen för särskilda grupper af dylika befattningshafvare icke alltid intagit någon fullt konsekvent ställning, liksom också att i fråga om pensioneringssystem verklig enhetlighet näppeligen stode att finna.

Klart syntes emellertid vara, att i samma mån som tendensen att kräfva statens medverkan för åstadkommande och upprätthållande af pensionsväsen, afsedt för större eller mindre grupper af tjänstepersonaler, tillhörande det nyss antydda slaget, mer och mer utsträcktes, i samma mån framträdde också behof af ej mindre att staten intoge en bestämd och följdriktig ställning gentemot de från skilda håll och vid olika tidpunkter framträdande krafven på statens medverkan än äfven att det undersöktes, huruvida icke beträffande själfva sättet för pensioneringens ordnande skulle kunna utfinnas något system, som vore så tänjbart att det inom samma ram och hufvudgrunder lämnade rum för upptagande af skilda grupper, till hvilka dock staten i pensionshänseende ansåge sig böra intaga enahanda ställning. Härigenom skulle yppas en möjlighet att undvika bildandet af alltjämt nya pensionsanstalter med delägare ofta till så ringa antal, att icke blott pensionskostnaden komme att ställa sig oskäligen och onödigen hög, utan äfven den olägenhet uppstode, att det

icke förefunnes tillräckligt stort materiel för att därå kunde grundas beräkningar, som vore erforderliga för undersökning af en sådan kassas soliditet.

Att ett sådant system som det här antydda, om det kunde realiseras, äfven i andra hänseenden skulle för alla intressenter medföra afsevärda fördelar, ansåge direktionen för sin del obestriddigt.

Riksdagen, som för sin del ansluter sig till den af direktionen sålunda uttalade uppfattningen, anser följaktligen i likhet med 1910 års Riksdag, att en centralisering af de af staten understödda pensionsanstalterna såvidt möjligt bör komma till stånd. Att häraf beaktansvärda fördelar skulle stå att vinna synes Riksdagen påtagligt.

Under sådana förhållanden har Riksdagen ansett sig böra i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t framställa begäran om en allsidig utredning i ofvanberörda syfte.

Med åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta verkställa en allsidig utredning huruvida och på hvilka grunder en centralisering af pensionsanstalter, understödda af staten, lämpligen må kunna genomföras samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen må gifva anledning.

Stockholm den 22 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.